

kommende forældre varigt er uden forældreevne samt eventuelle oplysninger om, at ingen af forældrene har evnet at holde kontakten med de ældre søskende, således at samværet med disse er ophørt trods kommunens initiativ og tilbud om iværksættelse af samvær. Det er dog altid nødvendigt at foretage en vurdering af, om der konkret er mulighed for at skabe kontakt mellem forældrene og det barn, der påtænkes bortadopteret. Hvis en eller begge forældre har evnet at holde kontakten med en ældre søskende, vil det ikke være muligt at gennemføre en adoption uden samtykke fra barnets fødsel.

Et eksempel på, hvornår det bør vurderes, om et barn, der har været anbragt uden for hjemmet i mindst 3 år, vil kunne adopteres uden samtykke, kan være den situation, hvor et 4-årigt barn har været anbragt uden for hjemmet i 3½ år, og hvor barnet de seneste 3 år har været hos samme plejefamilie. Begge forældre har et massivt misbrug af alkohol og euforiserende stoffer, og indtil barnet blev anbragt hos plejefamilien, var der sporadisk samvær mellem barnet og forældrene. Efter barnets anbringelse hos plejefamilien kan det sporadiske samvær mellem barnet og forældrene være fortsat eller ophørt. På baggrund af de seneste 4 års erfaringer foreligger der specialerklæringer om, at forældrene varigt er uden forældreevne.

Det skal understreges, at barnets forhold i sagens natur skal være grundigt belyst. Dette kan blandt andet ske ved inddragelse af en udviklingsbeskrivelse af barnet fra anbringelsesstedet eller barnets kommune og ved en helbredsundersøgelse af barnet. Ved bortadoption af helt små børn inddrages desuden fødselsoplysninger fra hospitalet. Afhængigt af barnets alder kan det også være nødvendigt at belyse barnets perspektiv gennem samtale med barnet. Justitsministeriet skal desuden understrege, at en grundig beskrivelse af barnets forhold er nødvendig i forhold til at vurdere, om barnet er egnet til adoption og i givet fald at kunne placere barnet ved den bedst egnede adoptivfamilie. Hvis et barn eksempelvis har nogle særlige fysiske eller psykiske problemer, er det afgørende, at den kommende adoptivfamilie er fundet egnet til at kunne adoptere et barn med sådanne problemer.

Endelig skal Justitsministeriet fremhæve, at der med lovforslaget endvidere gennemføres en vis lempelse i den generelle adgang til bortadoption uden samtykke, dvs. uden for de tilfælde, der omfattes af den foreslåede bestemmelse i § 9, stk. 3 (adoption af børn under 1 år) og § 9, stk. 4 (adoption af børn, som har været anbragt uden for hjemmet i mindst 3 år). Denne lempelse, som gennemføres med den ændrede affattelse af adoptionslovens § 9, stk. 2, vil kunne fin-

de anvendelse i tilfælde, hvor væsentlige hensyn taler for, at det vil være til barnets bedste at gennemføre en bortadoption uden samtykke, og hvor betingelserne for at anvende de foreslåede bestemmelser i § 9, stk. 3 eller stk. 4, ikke er opfyldt. Som eksempel herpå kan nævnes et tilfælde, hvor kommunen, inden barnet fylder 1 år, vurderer, at betingelserne for at bortadoptere barnet uden samtykke fra forældrene er opfyldt, men hvor sagsbehandlingen hos øvrige myndigheder ikke afsluttes, inden barnet er fyldt 1 år. Ligeledes vil det kunne forekomme, at det - efter at barnet er fyldt 1 år - vurderes, at forældrene varigt vil være ude af stand til at varetage omsorgen for barnet og heller ikke vil være i stand til at spille en positiv rolle for barnet i forbindelse med samvær. Der vil også kunne være tilfælde, hvor et barn har været anbragt uden for hjemmet i f.eks. 2 år, og hvor det er godtgjort, at forældrene varigt vil være ude af stand til at varetage omsorgen for barnet.

I de nævnte tilfælde vil en bortadoption i særlige tilfælde kunne gennemføres uden samtykke, hvis væsentlige hensyn til barnet taler derfor, dvs. selv om de tidsmæssige betingelser i § 9, stk. 3 og stk. 4, ikke er opfyldt.

3. Åbenhed i adoptioner

3.1. Gældende ret

Ved adoption indtræder samme retsforhold mellem adoptant og adoptivbarn som mellem biologiske forældre og deres barn. Samtidig bortfalder retsforholdet mellem adoptivbarnet og dets oprindelige slægt, jf. adoptionslovens § 16, stk. 1.

Hvis der er tale om en anonym adoption, vil de biologiske forældre ikke have kendskab til adoptanternes identitet m.v. – modsat en såkaldt familieadoption, hvor adoptivforholdet bygger på en forudgående relation mellem barnet og adoptanterne. Ved familieadoptioner vil de oprindelige forældre og adoptanterne endvidere ofte kende hinanden. En anonym adoption er altså en lukket adoption, hvorimod familieadoptioner, herunder plejebarnsadoptioner, i udgangspunktet vil være åbne. Det fremgår ikke af adoptionsbevillingen, om der er tale om en lukket eller en åben adoption, men dette følger af typen af adoption og dokumentationen i adoptionssagen.

De biologiske forældre til bortadopterede danske børn har i dag ingen formel ret til at modtage oplysninger om barnets forhold og udvikling. Dette gælder både ved anonyme adoptioner og ved familieadoptioner. De biologiske forældre har heller ikke mulighed for at få fastsat samvær eller anden kontakt med barnet.